

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Accent Praktijkonderwijs Delfshaven

Juryrapport

Excellente scholen

2016-2018

Rotterdam

Voortgezet Onderwijs

Praktijkonderwijs

Inhoudsopgave

1. Leeswijzer rapport

2. Beoordeling algemene onderwijskwaliteit

3. Beoordeling excellentieprofiel jury

4. Bijlage

4.1 Procedure traject Excellente Scholen

4.2 Zelfevaluatie Onderwijskwaliteit

1. Leeswijzer rapport

In het eerste deel van dit rapport beschrijft de inspectie haar bevindingen met betrekking tot de onderwijskwaliteit van de school. De focus in het juryrapport ligt op de beoordeling van het excellentieprofiel op een aantal onderdelen.

In het tweede deel van het rapport wordt het excellentieprofiel in onderdelen weergegeven zoals de school dit heeft beschreven in het aanmeldformulier – de tekst is integraal overgenomen. Vervolgens geeft de jury haar bevindingen op het betreffende onderdeel van het excellentieprofiel. Het juryrapport eindigt met de conclusie van de jury, waarin is opgenomen of de school het predicaat Excellente School toekomt.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de volgende onderdelen:

- excellentieprofiel van de school
- aanpak
- resultaten van het excellentieprofiel
- evaluatie en borging
- ontwikkeling
- externe gerichtheid
- duurzaamheid

In de bijlage treft u de zelfevaluatie van de school met betrekking tot de onderwijskwaliteit. Deze zelfevaluatie heeft de school aangeleverd in het aanmeldformulier – dit zijn de woorden van de school. De inspectie heeft deze zelfevaluatie tezamen met andere bronnen gebruikt in haar onderzoek naar de onderwijskwaliteit.

In de bijlage wordt ook de procedure rondom het traject Excellente Scholen toegelicht.

2. Beoordeling onderwijskwaliteit inspectie

Accent Praktijkonderwijs Delfshaven heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen 2016. Voorwaarde voor het predicaat Excellente School is dat een school kwalitatief goed onderwijs biedt. Voorafgaand aan de beoordeling door de jury wordt daarom de onderwijskwaliteit onderzocht door de inspectie. De inspectie onderzoekt de onderwijskwaliteit op basis van gegevens die bij de inspectie bekend zijn én op basis van de door de school aangeleverde informatie.

De inspectie heeft een onderzoek uitgevoerd naar de onderwijskwaliteit bij de deelnemende scholen. Wanneer de inspectie onvoldoende of geen recente informatie had om een uitspraak te kunnen doen over de kwaliteit van het onderwijs van een school, werd een verificatieonderzoek uitgevoerd. De verificatieonderzoeken verschillen wat betreft inhoud en omvang. Het kan gaan om een gesprek met de directie, maar ook om een uitvoerig onderzoek.

Gedurende het onderzoek en/of het verificatiebezoek zijn er door de inspectie geen contra-indicaties gevonden voor deelname van de betreffende school aan het traject Excellente Scholen 2016.

3. Beoordeling excellentieprofiel jury

Achtergrondgegevens van de school

Naam school	Accent Praktijkonderwijs Delfshaven
Brin nummer	07HF-0
Naam contactpersoon	Dhr. C.G. van Noordwijk
Telefoonnummer	0104155828
Emailadres	cvannoordwijk@cvoaccent.nl
Bestuur	Ver. Chr. Voortgezet Onderwijs te Rotterdam en omgeving

Motivatie van de school om zich kandidaat te stellen

De onderbouwing die de school bij de aanmelding als kandidaat Excellente School 2016 gaf, luidt als volgt.

“Accent Praktijkonderwijs Delfshaven haalt het maximale uit leerlingen door doelgericht onderwijs aan te bieden passend bij de individuele leerbehoeften van de leerlingen. Daar is de laatste jaren hard aan gewerkt. Vanaf de integratie van het Overschie College in Accent Delfshaven (1 augustus 2014) en ook al daarvoor is hard gewerkt aan de ontwikkeling van ons onderwijsaanbod. Op basis van de door ons opgestelde onderwijscyclus (leerdoelen bepalen, leeractiviteiten uitvoeren en meten van vorderingen) is het gehele onderwijsaanbod tegen het licht gehouden. De doelen voor het praktijkonderwijs zijn als uitgangspunt genomen. Op basis hiervan zijn doorgaande leerlijnen ontwikkeld, heeft coaching van leerlingen een belangrijke plaats gekregen en is de basis gelegd om te kunnen differentiëren naar niveau. Ook is er een passend digitaal leerlingvolgsysteem (E&A Match) ingevoerd om de vorderingen van leerlingen beter in beeld te krijgen.

Voor elke leerling is een individuele leerroute opgesteld. Deze wordt vastgelegd in een IOP/OPP (individueel ontwikkelingsplan/ontwikkelingsperspectiefplan).

We betrekken leerlingen hierbij middels coachinggesprekken. Samen met de leerling worden leerdoelen vastgesteld en genoteerd op een coachingkaart. Leerlingen werken aan deze doelen en worden daarin begeleid door de mentor. Twee keer per jaar wordt de voortgang hiervan besproken met ouders tijdens de IOP/OPP-gesprekken.

Op 2 december 2014 bracht de Inspectie van het Onderwijs een bezoek aan onze school en heeft, al enkele maanden na de feitelijke integratie, een basisarrangement toegekend en geconcludeerd dat de onderwijskwaliteit, de opbrengsten, het onderwijsproces en de kwaliteitszorg van voldoende niveau zijn. De inspectie gaf in haar oordeel ook aan dat onze aanpak nog niet voldoende was geborgd. Het oordeel en advies van de inspectie motiveerden ons om verder te werken aan onderwijsontwikkeling en het realiseren van doelgericht onderwijs en deze ontwikkeling te borgen in ons handelen. Het borgen van de ingezette ontwikkelingen en behaalde resultaten en het doorontwikkelen van onze doelstellingen en visie op het gebied van onderwijs, schoolorganisatie, personeel en leerlingenzorg vormden dan ook de belangrijkste doelstellingen voor het schooljaar 2015/2016. Inmiddels durven we te stellen dat onze planmatige aanpak voor onderwijsontwikkeling en onze doelgerichte manier van werken voldoende zijn geborgd

in onze organisatie. Onze aanpak staat inmiddels model voor de onderwijsontwikkeling binnen andere scholen van Accent. En expertise vanuit onze school wordt overgedragen aan andere scholen binnen Accent. Ook wordt onze aanpak geprezen door de gemeente, ons schoolbestuur en de inspectie. Nu we menen dat onze aanpak voor onderwijsontwikkeling geborgd is, stellen we onze school hiermee graag kandidaat voor het predicaat Excellente School.

Wij zijn trots op onze planmatige aanpak om ons onderwijs doelgericht te ontwikkelen. Wij zijn trots op het team van enthousiaste collega's dat met liefde voor leerlingen en voor hun vak verder wil bouwen aan de school. Wij zijn trots op onze 234 leerlingen die doelgericht werken aan hun doelen en met plezier naar school komen. Wij zijn trots als wij de gelegenheid krijgen om aan te tonen dat Accent Praktijkonderwijs Delfshaven een excellente school is door haar doelgerichte onderwijsaanbod dat is afgestemd op de talenten en kwaliteiten van onze leerlingen."

Excellentieprofiel van de school

De school heeft een helder en relevant excellentieprofiel

Toelichting excellentieprofiel

"Onze school wil het maximale uit leerlingen halen door doelgericht onderwijs aan te bieden passend bij de individuele leerbehoeften van de leerlingen. Daar is de laatste jaren hard aan gewerkt.

Zo is er voor elke leerling een individuele leerroute. Deze wordt vastgelegd in een IOP/OPP.

We betrekken leerlingen hierbij middels coachinggesprekken. Samen met de leerling worden leerdoelen vastgesteld die op een coachingkaart komen. Leerlingen werken aan deze doelen en worden daarin begeleid door de mentor. Twee keer per jaar wordt de voortgang hiervan besproken met ouders tijdens de IOP/OPP-gesprekken.

De afgelopen jaren is er planmatig gewerkt aan het vormgeven van die individuele leerroutes.

Op basis van de onderwijscyclus (leerdoelen bepalen, leeractiviteiten uitvoeren en meten van vorderingen) is ons onderwijsaanbod tegen het licht gehouden. De doelen voor het praktijkonderwijs zijn als uitgangspunt genomen. Op basis hiervan zijn doorgaande leerlijnen ontwikkeld, heeft coaching van leerlingen een belangrijke plaats gekregen en is de basis gelegd om te kunnen differentiëren naar niveau. Ook is er een passend digitaal leerlingvolgsysteem ingevoerd om de vorderingen van leerlingen beter in beeld te krijgen."

Waarom is er gekozen voor dit excellentieprofiel

"We vinden doelgericht onderwijs en onderwijs op maat belangrijk om zo recht te doen aan de capaciteiten en talenten van iedere leerling. Daarom hebben we hier sterk op ingezet de afgelopen jaren. We denken dat we hierin al veel hebben bereikt en dat we hierin voorop lopen ten opzichte van veel andere praktijkscholen."

De beoogde doelen van het excellentieprofiel

"We willen dat elke leerling tot zijn/haar recht komt. De individuele verschillen tussen de leerlingen zijn groot. Het is dus belangrijk om een manier te vinden daar rekening mee te houden en in te kunnen spelen op de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van elke leerling.

Dat doen we door een breed en flexibel aanbod, door te differentiëren en leerlingen te betrekken bij hun eigen leerproces.

Uiteindelijk leidt dit ertoe dat een leerling van school gaat met passend werk of met een passende vervolgopleiding en dat de leerling zo goed mogelijk in staat is om zelfstandig deel te nemen aan de maatschappij."

De (pedagogische en/of onderwijskundige) visie van de school met betrekking tot het excellentieprofiel
“Ons motto is: leren door te doen. Dat betekent dat we zo veel mogelijk praktijkgericht onderwijs aanbieden. We gaan hierbij uit van competentiegericht onderwijs. We benadrukken wat de leerling wel kan of kan leren in plaats van de leerling af te rekenen op wat hij/zij niet kan. Een leerling verzamelt hiertoe bewijzen die worden toegevoegd in zijn/haar portfolio. Hiermee laat de leerling zien wat hij/zij kan.

De leerkracht is hiermee tevens coach.

Er is veel aandacht voor vakoverstijgende competenties die nodig zijn om te kunnen functioneren in een werkomgeving. Het gaat om vaardigheden als: samenwerken, omgaan met je leidinggevende, initiatief nemen, werktempo enzovoort.

Leerlingen leren hierop te reflecteren en krijgen hierop feedback.

Om het doelgericht lesgeven te versterken is er daarnaast veel aandacht voor het lesgeven volgens het directe activerende instructiemodel (DAIM). Leerkrachten oefenen hierin en kijken bij elkaar in de klas en geven elkaar feedback.

Uit onderzoek weten we namelijk dat het stellen van heldere leerdoelen en het geven van effectieve feedback aan leerlingen van cruciaal belang zijn in het leerproces.

Om rekening te houden met verschillen en tegelijkertijd effectieve instructie te kunnen geven werken we bij de vakken Nederlands en rekenen in drie niveaugroepen, waardoor er convergent gedifferentieerd kan worden.

De praktijkvakken worden doorgaans in halve groepen gegeven (maximaal acht leerlingen) waardoor het gemakkelijker is om ook divergent te differentiëren en de docent in staat is de leerling veel individuele aandacht te geven wanneer dat nodig is.

Voorwaarde om tot leren te komen is dat de leerlingen zich veilig voelen en met plezier naar school komen. Dat is ook zeker het geval op Accent Delfshaven. We zijn er trots op dat we een veilige school zijn en dat dit vorig schooljaar erkend is met het predicaat Veilige School.”

Doelgroep

“Het gaat om alle leerlingen op onze school. Het zijn leerlingen met een lichte verstandelijke beperking. Het is een kwetsbare doelgroep met grote individuele verschillen (zowel cognitief als sociaal-emotioneel). We willen recht doen aan die verschillen en daarom zo veel mogelijk onderwijs op maat aanbieden.”

Bevindingen jury op de helderheid en relevantie excellentieprofiel

De school heeft in de beschrijving van het excellentieprofiel gekozen voor een vrij algemene kwaliteit binnen het praktijkonderwijs, het verzorgen van onderwijs op maat met veel aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden, inclusief de vakoverstijgende onderdelen zoals de sociaal-emotionele aspecten. Gaandeweg werd in de gesprekken duidelijk dat de manier waarop de school en het team dit realiseren, typerend is voor het praktijkonderwijs maar wel bijzondere elementen bevat.

De weloverwogen manier van werken op alle terreinen zowel in het beleid als in de uitvoering zorgt voor een zeer rustig en stabiel beeld in de school. Leerlingen van het praktijkonderwijs hebben hier baat bij. Het door de school beschreven excellentieprofiel wordt bevestigd door de leerkrachten en leerlingen met voorbeelden die we terugzien in de rondgang door de school. Er heerst een open sfeer, waarbij de jury overal en op ieder moment leerlingen en teamleden kan aanspreken en dezelfde enthousiaste antwoorden hoort. Er is een grote mate van coherentie in de school over de sfeer, het beleid en de aanpak. De leerlingen voelen zich zeer serieus genomen in de omgang met elkaar en de teamleden. Er wordt met

respect over elkaar gesproken. De erkenning en herkenning van de leerlingen krijgen concreet vorm in de coachinggesprekken en coachingdagen.
Het doel van het excellentieprofiel op lange termijn om via een breed aanbod en het geven van eigenaarschap aan de leerling te komen tot een leerling die zich zelfstandig kan handhaven in de maatschappij, is ten opzichte van de algemene doelstelling van het onderwijs niet erg specifiek.

Aanpak

De school heeft een weloverwogen aanpak met betrekking tot het excellentieprofiel.

De aanpak

“Leerlingen hebben een IOP/OPP en worden middels coachinggesprekken betrokken bij hun eigen leerproces.

Om aan te sluiten bij de mogelijkheden, talenten en interesses van leerlingen bieden we een breed aanbod van lessen aan. Voor taal, rekenen en de praktijkvakken zijn doorgaande leerlijnen ontwikkeld. Bij deze lessen wordt rekening gehouden met verschillen tussen de leerlingen.

De lessen zijn betekenisvol, uitdagend en contextrijk.

Leerlingen worden voor taal en rekenen ingedeeld in drie niveaus om zo effectieve instructie en differentiatie in de klas mogelijk te maken. Ook is er een breed aanbod aan branchegerichte opleidingen waar leerlingen uit kunnen kiezen. Voor leerlingen die de potentie hebben om door te leren bij een roc, bieden we in samenwerking met het Start College entreeopleidingen aan binnen onze school.

Leerlingen worden zorgvuldig begeleid bij het maken van een passende keuze voor een brancheopleiding of entreeopleiding door lessen arbeidsoriëntatie, bedrijfsbezoeken en een beroepentest. Ook ouders worden hierbij betrokken.

Om de vorderingen van de leerlingen goed te kunnen monitoren, is een nieuw digitaal leerlingvolgsysteem ingevoerd dat inzicht geeft in de vorderingen van leerlingen aan de leerkrachten, maar ook aan leerlingen en ouders.

Het gebruik van dit leerlingvolgsysteem draagt bij aan het doelgericht en opbrengstgericht onderwijs.

Een belangrijk doel van onze school is de leerling toe te leiden naar arbeid.

We doen er alles aan om kansen te creëren voor onze leerlingen door, naast een goede begeleiding en goed onderwijs, de samenwerking aan te gaan met het bedrijfsleven, projecten in de wijk, gemeente, scholen en andere netwerkpartners.

Dat is nodig omdat sociale werkvoorzieningen grotendeels zijn gesloten, de Wajong (bijna) niet meer wordt toegekend aan onze leerlingen en doorleren steeds moeilijker wordt, omdat de instroomeisen voor het mbo strenger zijn geworden.

Juist omdat de wereld om ons heen snel verandert, spelen we met ons onderwijs flexibel in op die veranderingen. Om dat te kunnen doen, is het een voorwaarde dat we een lerende organisatie zijn. We werken daarom heel bewust aan de ontwikkeling van onze school als professionele leergemeenschap.

Naast individuele scholing van leerkrachten werken we aan een lerende cultuur. Zo werken we in werkgroepen aan de ontwikkeling van doorgaande leerlijnen. Hier wordt samengewerkt en samen geleerd. Dit gebeurt ook in de fases. Er is een buddysysteem waarbij leerkrachten die meer ict-vaardig zijn, collega's die daar meer moeite mee hebben, helpen bij het gebruiken van het digitale leerlingvolgsysteem (LVS). We oefenen met het directe activerende instructiemodel door bij elkaar in de klas te observeren en feedback te geven. Ook vindt er uitwisseling van kennis en ervaring plaats in de bovenschoolse stuurgroep onderwijs en de stuurgroep arbeidstoeliding.

De onderwijscoördinator doet in het kader van zijn masterthesis onderzoek naar waar de school staat in haar ontwikkeling als professionele leergemeenschap en wat de ingezette interventies dit jaar daartoe hebben bijgedragen.

Deelname aan het traject Excellente Scholen zien we dan ook als mogelijkheid om te blijven leren en de onderwijskwaliteit nog verder te verbeteren.”

Het doorwerken van het excellentieprofiel in de dagelijkse onderwijspraktijk

“Onderwijsontwikkeling en professionalisering gaan hand in hand. Leerkrachten gaan doelgerichter lesgeven, monitoren de vorderingen beter, coachen de leerlingen effectiever en sluiten beter aan bij de individuele leerbehoeften van de leerling. Dit resulteert in beter onderwijs aan leerlingen die gemotiveerder zijn, omdat ze weten wat ze leren en waarom, en omdat ze er zelf ook zeggenschap over hebben. Het kunnen vullen van hun portfolio werkt daarbij ook stimulerend. Op onze school draait het om wat leerlingen wel kunnen. Dat versterkt hun zelfvertrouwen.”

Bevindingen jury op de aanpak

Opvallend is de grote waardering van alle betrokkenen voor de opzet van het coachingtraject. Het traject zit zeer gedegen in elkaar en is grotendeels van de leerlingen zelf. Dit wordt bijvoorbeeld zichtbaar op de coachingdagen, waar de leerlingen voor een evaluatiemoment van hun coachingtraject van een half uur keurig allemaal op tijd verschijnen. Dit is voor leerlingen van een praktijkschool niet vanzelfsprekend.

De aandacht voor de ontwikkeling van de leerling door middel van het leerlingvolgsysteem in directe relatie met de coachingkaart en het portfolio geeft een goed inzicht in de mogelijkheden van de leerling en zijn ontwikkelingsperspectief. Het geeft zo nodig ook goede informatie voor de inzet van extra hulpmiddelen (Deviant) of andere vormen van ondersteuning als aanvulling op het reguliere programma. De leraren worden bij hun werk ondersteund door de orthopedagoog en de coördinatoren. Het viel de jury op dat de samenwerking op collegiale en professionele manier is ingevuld. Het zorgt ervoor dat leer- en begeleidingsactiviteiten op een lijn blijven.

De stages zijn toegespitst op de lokale mogelijkheden en worden al in een vroeg stadium onder de aandacht gebracht door in de eerste fase een stagecarrousel te organiseren. Er wordt in de laatste fase gebruik gemaakt van een eigen jobcoach. Hierin wordt door de school behoorlijk geïnvesteerd. De investering is gebaseerd op de goede resultaten van de laatste jaren.

De leerling kan zijn tempo aanpassen door de leertijd te verlengen, maar kan ook versnellen door bijvoorbeeld gebruik te maken van de studiemeter. Daarmee kan thuis worden gewerkt aan de leerstof.

Ook het gebruik van het portfolio wordt als effectief onderdeel van de planning en feedback ingezet. Door de leerling voortdurend te vragen wat hij zelf met het portfolio doet en wat hij wil bereiken, bevordert de school het eigenaarschap en de mogelijkheid om het juiste perspectief te plaatsen.

In alle fases wordt door de school actief aandacht besteed aan goede communicatie. Het begint al bij de warme overdracht van de basisschool naar het praktijkonderwijs door kennismakingsdagen, informatiemomenten voor ouders en intern begeleiders op de scholen. Zo geeft de school goed aan welke mogelijkheden ze voor haar leerlingen biedt en probeert vooroordelen recht te zetten.

Resultaten

De school bereikt de resultaten zoals beschreven in het excellentieprofiel.

Realisering beoogde doelstellingen

“We zien dat leerlingen meer betrokken zijn bij hun eigen leerproces. Ze voelen zich serieus genomen en hebben meer inzicht in hun leerdoelen. Dat motiveert.

De invoering van coachingdagen en het gebruik van de coachingkaart hebben hiertoe

bijgedragen.

Leerkrachten hebben beter inzicht in de leerdoelen en werken doelgerichter. Het digitale LVS is daarbij een goed hulpmiddel.

Het indelen van leerlingen in niveaus helpt om beter te kunnen differentiëren. Alle mentoren hebben een indeling gemaakt van de leerlingen in hun groep.

Door te oefenen met DAIM worden de lessen doelgerichter en wordt het geven van effectieve feedback op het leerproces gestimuleerd.

De ontwikkeling van doorgaande leerlijnen heeft gezorgd voor een heldere opbouw van het curriculum waarbij een koppeling is gemaakt met het curriculum praktijkonderwijs.

Hierdoor is het zowel voor de leerling als voor leerkrachten duidelijk wat er geleerd kan/moet worden en hoe de opbouw daarvan is.

Er is meer onderlinge samenwerking en er wordt meer samen geleerd door leerkrachten.

Dit heeft veel positieve energie losgemaakt in het team. Er is een grote bereidheid om samen verder te werken aan de ontwikkeling van de school.”

Bevindingen jury op de resultaten van het excellentieprofiel

De resultaten met name op het terrein van het stellen van doelen, deze doelen in een realistisch perspectief zetten en de leerling uitdagen tot betere prestaties, zijn goed merkbaar. De integrale aanpak waarin alle feedback- en evaluatiemomenten samenvallen, is belangrijk voor het schoolresultaat.

Door de gezamenlijke aanpak van de teamleden en de openheid waarin wordt gewerkt, spreekt het team als uit één mond. De leerlingen zullen bij adviezen of bij problemen steeds hetzelfde horen, hetgeen ook bij de leerlingen het beeld oproept dat iedereen het beste met hen voor heeft.

De school heeft er ook voor gekozen om een docent een dagdeel op de stagelocatie les te laten geven, hetgeen voor een efficiënte manier van informatie uitwisselen zorgt. De communicatielijnen zijn ook hier heel kort en zorgen ervoor dat bij het opstellen van de onderwijsprogramma's en in de stagebegeleiding goed kan worden geanticipeerd op hetgeen de praktijk, maatschappij van de leerling vraagt.

Evaluatie en borging

De school evalueert en borgt op basis van haar systeem voor kwaliteitszorg de aanpak en de resultaten van het excellentieprofiel.

Wijze van evalueren excellentieprofiel

“Wekelijks wordt het plan van aanpak geëvalueerd door de vestigingsleider, onderwijscoördinator en fasecoördinator van fase 1. Daar waar bijsturing nodig is, wordt dit besproken in het VMT-overleg (vestigingsmanagementteam) en wordt actie ondernomen.

De bovenschoolse directie volgt de ontwikkelingen tijdens het planning- en controlgesprek met de vestigingsleiding dat driemaal per jaar plaatsvindt.

In het faseoverleg worden de ontwikkelingen regelmatig besproken en geëvalueerd.

Daarnaast hebben we zesmaal per jaar een dagdeel ondersteuning van een onderwijsadviseur van de KPC Groep. Hij fungeert ook als ‘critical friend’ bij het evalueren van de plannen die we maken en uitvoeren.

Studemiddagen worden ook gebruikt om feedback te verzamelen vanuit het team. Zo hebben we twee evaluatiebijeenkomsten gehouden om de coachingdagen te evalueren en zijn er onlangs presentaties gegeven door de werkgroepen aan het hele team met als doel feedback te verzamelen op de plannen die ze aan het uitwerken zijn.

Natuurlijk gebruiken we ook de uitslagen van de ProZo-enquêtes om feedback te krijgen van ouders, leerlingen en leerkrachten.

Vorig jaar en het jaar daarvoor hebben we meegedaan aan Topklassenarrangement. Dat

heeft ook veel goede feedback opgeleverd.

Dit schooljaar hebben we een visitatiecommissie in de school gehad die de vestigingsleiding, leerkrachten, leerlingen, ouders en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven heeft bevraagd over de manier waarop we individuele leerroutes vormgeven en leerlingen toeleiden naar arbeid. Ook dat levert weer goede inzichten en aanbevelingen op waarmee we ons onderwijs verder kunnen verbeteren. Ten slotte gebruiken we het rapport van de inspectie als feedback op de kwaliteit van ons onderwijs.”

Effect van de evaluatie

“Alle ingezette ontwikkelingen zijn eerst beschreven in een onderwijsplan en vervolgens uitgewerkt in een plan van aanpak. Daarna zijn deze vertaald naar de faseplannen (we werken met drie fases in de school, vergelijkbaar met onder-, midden- en bovenbouw). Dat maakt het mogelijk de onderwijsontwikkelingen goed te volgen en te borgen. Aansturing gebeurt vanuit de vestigingsleiding en de fasecoördinatoren die daarbij ondersteund worden door de onderwijscoördinator. Wekelijks worden de ontwikkelingen gevolgd en waar nodig bijgestuurd.

De onderwijsontwikkeling is gekoppeld aan professionalisering van medewerkers. Vanuit de gedachte dat je niet slechts de lat hoger moet leggen, maar leerkrachten moet helpen hoger te springen, is er aandacht voor professionalisering. Zo zijn er trainingen geweest in het maken van niveaugroepen, werken met DAIM, coaching en het werken met het digitale LVS.

Vervolgens zijn deze zaken onderwerp van gesprek in de gesprekkencyclus en bij klassenbezoeken door de fasecoördinatoren.

In eerste instantie is een aantal ontwikkelingen behoorlijk ‘top-down’ ingevoerd. De reden hiervoor is dat in 2014 er een integratie was met het toenmalige Overschie College. Twee praktijkscholen moesten één worden. Het was nodig om een aantal kaders te stellen en voor rust en duidelijkheid te zorgen. Inmiddels is de volgende stap gezet waarbij we de onderwijsontwikkeling veel meer hebben neergelegd bij werkgroepen en in de fases. Dit heeft geresulteerd in meer betrokkenheid en eigenaarschap bij leerkrachten. Het biedt daarmee ook meer garantie dat de uitwerking van de ontwikkelingen duurzaam zal zijn.”

Borging resultaten excellentieprofiel

“De evaluaties hebben geholpen om de plannen waar nodig aan te passen of om zicht te krijgen op de extra ondersteuning die leerkrachten nodig hebben.

Voorbeelden

- Leerkrachten gaven aan na de evaluatie van de coachingdagen dat ze de gesprekken heel waardevol vonden, maar ook behoefte hadden aan extra ondersteuning bij het samen met de leerling bepalen van leerdoelen. Ook het vertalen naar het werken met de doelen in de klas vonden ze nog lastig. Twee collega’s (onze orthopedagoog en een mentor die expertise heeft op het gebied van coaching) hebben vervolgens een toolbox ontwikkeld met hulpmiddelen die kunnen worden ingezet bij de vier stappen in het coachingproces: hulpmiddelen om informatie te verzamelen voorafgaand aan het gesprek, hulpmiddelen voor tijdens het gesprek (onder andere kaartspel) en hulpmiddelen om met de doelen aan de slag te gaan in de klas en ten slotte hulpmiddelen om te evalueren of doelen zijn behaald. Deze toolbox wordt vervolgens aangevuld met ideeën vanuit het team. Het is dus een toolbox die groeit. Zo wordt het team er ook weer bij betrokken. Hulpmiddelen worden zelf ook weer geëvalueerd.
- Uit de ProZo-enquêtes bleek dat zowel leerlingen als ouders aangaven dat ze concrete stageopdrachten missen. Hierop zijn we aan de slag gegaan om stageopdrachten te ontwikkelen die aansluiten bij de specifieke vakrichting die leerlingen hebben gekozen.
- De onderwijsadviseur van de KPC Groep heeft ons uitgedaagd om de leerlijnen taal en rekenen te baseren op de door SLO ontwikkelde passende perspectieven

praktijkonderwijs. De werkgroep rekenen en werkgroep taal zijn hiermee aan de slag gegaan.

- Teamleden gaven aan het IOP/OPP te ervaren als een papieren tijger. We hebben daarom de ontwikkelaar van het digitale LVS gevraagd het IOP/OPP te integreren in het systeem, zodat het beter gebruikt kan worden als begeleidingsinstrument in plaats van registratiedocument.”

Bevindingen jury evaluatie en borging van de resultaten

In de stukken en gesprekken zien we de nauwkeurigheid terug waarmee wordt gewerkt. Individuele leerroutes worden vastgelegd en zeer regelmatig geëvalueerd en bijgesteld in nauw overleg met de leerlingen. Zo ontstaat bij de leerlingen een gevoel van eigenaarschap over de eigen ontwikkeling en kan de leerkracht de doelen op tijd bijstellen.

De evaluaties zijn geborgd in verschillende procedures die op de juiste plekken worden aangestuurd. Voor de primaire processen worden de fasecoördinatoren ingeschakeld en voor de meer schoolbrede activiteiten zijn de verschillende feedbackmomenten zoals de studiedagen van grote invloed.

De school laat zien dat zij de beloofde resultaten kan waarmaken en een meerwaarde is voor de leerling.

De deelname aan verschillende visitaties binnen het eigen bestuur en in samenwerking met andere lokale besturen, zoals de Christelijke Vereniging Onderwijs en Lucas Onderwijs leveren de school veel informatie op over het eigen functioneren, hetgeen weer leidt tot verbetering van processen en beleid.

Ontwikkeling van het excellentieprofiel

De school heeft concrete plannen om het excellentieprofiel verder te ontwikkelen.

Plannen voor verdere ontwikkeling

“We gaan verder met het doorontwikkelen van het excellentieprofiel door onder andere:

- verdere toerusting van collega's met betrekking tot coaching en gebruik van coachingkaarten in de klas; daar moet het uiteindelijk gebeuren;
- arbeidsoriëntatie al in fase 1; we vinden het belangrijk om leerlingen al eerder te laten kennismaken met de verschillende sectoren en te laten nadenken over zichzelf: wie ben ik, wat kan ik en wat past bij mij?
- doorontwikkelen van de doorlopende leerlijnen; mentoren van parallelgroepen gaan op basis van de doorlopende leerlijnen taal en rekenen de lessen verder ontwikkelen, evalueren en verbeteren. Deze lessen zijn betekenisvol, uitdagend en contextrijk. (Dus niet meten leren uit een boek, maar het klaslokaal opmeten of het schoolplein, verhouding leren door een echte taart te verdelen et cetera);
- de werkgroepen gaan verder met het doorontwikkelen van de leerlijnen van de praktijkvakken;
- uitbreiden van aanbod van brancheopleidingen met een kansrijk uitstroomperspectief;
- LVS nog effectiever gaan gebruiken als feedbackinstrument.”

Bevindingen jury concrete plannen ontwikkeling excellentieprofiel

Omdat de leerlingen centraal staan in het onderwijsproces, komen steeds nieuwe vragen en ideeën naar voren. De school en met name het stagedeel zijn zeer ondernemend. De leerlingen zijn belangrijke spelers in het project 'jongerenakkoorden' van de gemeente Rotterdam, en de contacten met de stage verlenende bedrijven zijn hecht. Er is een wisselwerking tussen de school en de bedrijven om de wederzijdse verwachtingen goed af te stemmen. In die gesprekken bleek bijvoorbeeld dat de branchecertificaten beter moeten aansluiten en als reactie

wordt in overleg met een metaal- en een bouwbedrijf gekeken hoe dit het best kan gebeuren. Voor sommige leerlingen zijn er mogelijkheden in het mbo en daar is een nauwe samenwerking en afstemming met het Albeda College gerealiseerd. De leraren geven in het gesprek aan het zeer op prijs te stellen dat zij zo betrokken zijn bij de plannen voor de toekomst en merkbaar hun inbreng hebben. De leerlingenraad wordt in haar vragen en adviezen zeer serieus genomen door de directie en wordt ook goed gefaciliteerd. Het werk van de leerlingenraad leeft nog niet over de volle breedte van de school en kan wat steun gebruiken, vooral omdat haar werk zo goed past bij het excellentieprofiel van de school.

Interne en externe gerichtheid.

Het excellentieprofiel van de school wordt (zowel intern) als extern erkend.

Wijze van (interne en) externe erkenning

“De manier waarop we leerlingen individueel begeleiden en de manier waarop we werken aan onderwijsontwikkeling worden erkend door ouders, leerlingen en leerkrachten. Dit komt tot uiting in de uitslagen van de ProZo-enquêtes die jaarlijks worden afgenomen.

We horen het terug tijdens ouderavonden en via onze medewerkers ouderbetrokkenheid. Ook wordt dit herkend en erkend door mensen die de school bezoeken zoals het Topklasseteam, de wethouder onderwijs van de gemeente Rotterdam, vertegenwoordiger van OCW en de visitatiecommissie die de school onlangs bezocht. Ook van collega's van andere scholen krijgen we terug dat ze de manier waarderen waarop we leerlingen individueel begeleiden en werken aan onderwijsontwikkeling.

We zijn hierin een voorbeeld voor andere praktijkscholen. Dit jaar ondersteunt onze school een collega-praktijkschool bij de onderwijsontwikkeling.

De inspectie sprak vorig jaar waardering uit voor de (planmatige) manier waarop we aan onderwijsontwikkeling werken.”

(Interne en) externe kennisdeling

“Kennisdeling vindt intern plaats op vele manieren: in de werkgroepen, tijdens faseoverleg, studiemiddagen en trainingen. Ook wordt er van elkaar geleerd door klassenbezoeken, buddysysteem voor het leren werken met digitaal LVS.

Daarnaast zijn er nog vele andere overlegvormen (zoals leerlingbesprekingen, IOP/OPP-besprekingen, zorgteamoverleg), waarin kennis en ervaring worden gedeeld.

Ook bovenschools vindt er kennisdeling plaats, onder andere in de stuurgroepen waar vertegenwoordigers van de vier praktijkscholen van Accent in deelnemen. Het doel is van elkaar te leren en waar mogelijk gezamenlijk het onderwijs te ontwikkelen. Er is een stuurgroep arbeidstoeleiding, zorg en onderwijs.

In de stuurgroep onderwijs staan bijvoorbeeld thema's op de agenda die op alle scholen spelen. De deelnemers presenteren aan elkaar hoe zij bezig zijn op die terreinen, kunnen elkaar kritisch bevragen en gezamenlijk initiatieven ontplooien. Zo is Accent Delfshaven gestart met het nieuwe digitale LVS en heeft haar bevindingen gedeeld. De andere scholen zijn overtuigd geraakt van de voordelen en hebben inmiddels besloten ook over te stappen. De inhoud van het LVS wordt nu gezamenlijk verder ontwikkeld.

Ook de onderwijsplannen worden uitgewisseld en toegelicht.

Binnen het directienetwerk praktijkonderwijs wordt ook kennis gedeeld binnen het samenwerkingsverband.

Kennisdeling tussen de scholen vindt ook plaats op Accent-dagen, zoals de Accent-inspiratiedag. In workshops, georganiseerd door leerkrachten van de verschillende scholen, worden kennis en ervaring uitgewisseld. Accent Delfshaven heeft bijvoorbeeld dit schooljaar een workshop gegeven over differentiëren en het werken met drie niveaus

in de klas. Er is uitgelegd waarom we dat doen en hoe we dat doen.
Ook op informelere manier zijn er onderling contacten tussen collega's van de vier scholen met als doel van elkaar te leren en elkaar te helpen.
In het netwerk curriculum praktijkonderwijs hebben we gepresenteerd hoe we als school werken aan onderwijsontwikkeling, hoe we recht doen aan verschillen en hoe het digitale LVS daarin een rol speelt.
We doen mee met de visitaties tussen CVO-scholen in Rotterdam en de scholen van Lucas Onderwijs uit Den Haag en omgeving. Doel daarvan is om van elkaar te leren en elkaar een spiegel voor te houden.
In februari 2016 is onze school bezocht en we wachten nog op het verslag van de bevindingen van de visitatiecommissie."

Bevindingen jury (interne en) externe gerichtheid

De interne erkenning van het excellentieprofiel komt het sterkst naar voren in de gesprekken met de mentoren en coördinatoren van de verschillende fases in de school. De erkenning dat na de fusie in korte tijd veel ten goede is veranderd. Van twee werelden is een team gevormd, waarbij gebruik is gemaakt van de kwaliteiten van beide scholen.

Binnen korte tijd is de groei naar het huidige eigenaarschap van de leraar en anderen gerealiseerd. De mogelijkheid om al in de voorbereidingsfase van beleidsvorming mee te denken, wordt erg gewaardeerd en toont zich in de enthousiaste deelname in werkgroepen en de goede samenwerking die er in het team is.

De externe waardering van het excellentieprofiel komt het sterkst tot uiting in het overleg en de samenwerking met de eigen Accentscholen op bijvoorbeeld de Accent-studiedagen maar ook buiten die kring wordt regelmatig de expertise uitgedragen.

Toekomstbestendigheid van het excellentieprofiel

De school heeft een toekomstbestendig excellentieprofiel.

Waarborging duurzaamheid

"Door planmatig en cyclisch te werken en het hele team mee te nemen in de ontwikkelingen zorgen we voor borging en doorontwikkeling van het excellentieprofiel. Juist doordat we niet alleen top-down maar ook bottom-up werken, zorgen we ervoor dat de vernieuwingen gedragen worden door het hele team.

Er is aandacht voor schoolontwikkeling, onderwijsontwikkeling en professionalisering. Deze zaken gaan hand in hand en zijn aan elkaar gekoppeld.

In het onderwijsplan wordt jaarlijks verdergebouwd aan de ingezette ontwikkelingen. Daarbij zorgen we dat we datgene borgen wat we al hebben bereikt. Veel van deze zaken die in het voorgaande jaar zijn ontwikkeld, komen het jaar erop dus gewoon in de reguliere jaarplanner te staan. Zo staan de coachingdagen, momenten waarop toetsen worden afgenomen, het LVS wordt bijgewerkt, indeling in niveaus wordt gemaakt, IOP's/OPP's worden opgesteld, coachingkaarten klaar moeten zijn et cetera allemaal ingepland. De fasecoördinatoren zien er vervolgens op toe dat iedereen zich aan de planning houdt en of leerkrachten extra ondersteuning nodig hebben.

Ook nieuwe leerkrachten worden meegenomen in deze ontwikkelingen en krijgen hierin begeleiding."

Bevindingen jury toekomstbestendigheid

Het managementteam heeft direct na de fusie een korte periode van sterke sturing

van bovenaf gehanteerd, maar is al snel overgeschakeld naar een managementstijl waarin de teamleden zelf gepaste verantwoordelijkheden kregen toebedeeld. Het draagvlak is daarmee sterk vergroot en de toekomstbestendigheid verbeterd. De aandacht voor de structurele cyclus van evaluatie en bijstelling ligt dus niet alleen bij de directie maar dicht bij het primaire proces. De planning komt vanuit de praktijk en sluit goed aan op de behoefte van leerkracht en leerling, hetgeen past bij het excellentieprofiel waarin de leerlingen onderwijs op maat krijgen. De deelname aan verschillende genoemde visitaties leveren de school veel informatie op over het eigen functioneren, hetgeen weer leidt tot verbetering van processen en beleid.

Conclusie van de jury

De praktijkschool Accent Delfshaven is een goed georganiseerde school waar rust en netheid opvallen. Het gebouw ziet er verzorgd uit en ligt op een mooie locatie aan de Maas. De fusie van twee praktijkscholen die van oorsprong onder verschillende besturen vielen, is in een zeer korte tijd gerealiseerd en is uitstekend geslaagd. Twee scholen die ieder hun eigen kennis en vaardigheden wisten te bundelen tot een zeer goede school. Het proces om tot het excellentieprofiel te komen, is wel erg recent en dat brengt de jury tot de overweging of de resultaten voldoende borging hebben gekregen en voldoende zijn uitgekristalliseerd om tot toekenning over te gaan. Gezien de vele positieve momenten is er wel voldoende vertrouwen in de kwaliteit en de excellentie van de school.

Alles overziende is de jury van oordeel dat Accent Praktijkonderwijs Delfshaven op basis van de door de jury waargenomen kenmerken en gerapporteerde bevindingen het predicaat Excellente School Praktijkonderwijs toekomt.

4. Bijlage

Procedure traject Excellente Scholen

Al meer dan 340 scholen hebben in de afgelopen jaren deelgenomen aan het traject Excellente

Scholen. Zij meldden zich aan bij de jury Excellente Scholen, omdat zij het predicaat zien als een vorm van erkenning en waardering voor hun prestaties, en ook als een uitdaging om hun onderwijs voortdurend tegen het licht te houden en verder te ontwikkelen.

Het traject Excellente Scholen kent de volgende fasen:

- aanmeldingsperiode
- onderzoek naar onderwijskwaliteit door de inspectie
- dialoog
- jurybezoek
- rapportage en beoordeling
- uitreiking predicaat

Onderzoek naar het excellentieprofiel door de jury

Het excellentieprofiel – datgene waar de school in uitblinkt – heeft sinds 2015 een centrale plaats gekregen in de beoordeling van excellentie. De jury kijkt hier in de beoordeling primair naar. Naast onderwijs van goede kwaliteit, die beoordeeld wordt door de inspectie, is een aantoonbaar excellentieprofiel voorwaardelijk voor deelname aan het traject Excellente Scholen.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de volgende onderdelen:

- excellentieprofiel van de school
- aanpak
- resultaten
- evaluatie en borging
- ontwikkeling
- externe gerichtheid
- duurzaamheid

Zelfevaluatie onderwijskwaliteit school

Het aanmeldformulier bestaat uit twee delen, namelijk een deel waarin de school het excellentieprofiel beschrijft, en een zelfevaluatie van de onderwijskwaliteit van de school. De zelfevaluatie is gebaseerd op het concept waarderingskader 2017.

We definiëren onderwijskwaliteit als het geheel van de prestaties van de school, met uitzondering van financieel beheer. Het laatste gebied wordt als voorwaardelijk gezien voor (het voortbestaan van) de kwaliteit. Financieel beheer is daarom niet opgenomen in deze zelfevaluatie.

Het waarderingskader beschrijft per kwaliteitsgebied een aantal standaarden. Elke standaard is van een uitwerking voorzien. Hierin wordt onderscheid gemaakt in wettelijke standaarden en kwaliteitseisen. De school heeft zichzelf beoordeeld op de standaarden en deze beoordeling van een toelichting voorzien. Zie voor meer informatie over de waarderingskaders:

<http://www.onderwijsinspectie.nl/toezicht/vernieuwing-in-het-toezicht>.

Let op: de zelfevaluatie is - net zoals de beschrijving van het excellentieprofiel - integraal overgenomen, dit zijn de woorden van de school.

1. Onderwijsresultaten

1.1 Resultaten

De school behaalt met haar leerlingen leerresultaten die ten minste in overeenstemming zijn met de gestelde norm.

Uitwerking

De leerresultaten liggen de afgelopen drie jaar op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden. Dit betekent dat de gemiddelde eindexamenresultaten en de doorstroom op of boven de normering liggen die daarvoor geldt. Bovendien behalen leerlingen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht en lopen zij gedurende hun schoolloopbaan weinig vertraging op.

De school heeft de kenmerken van haar leerlingenpopulatie in beeld en heeft op basis hiervan verwachtingen over het niveau dat de leerlingen kunnen bereiken rondom cognitieve resultaten. De doelen voor cognitieve leerresultaten die de school stelt, passen bij de kenmerken van haar leerlingen en zijn ambitieus. De school laat zien dat de doelen gerealiseerd worden.

NB De inspectie beschikt al over deze gegevens, deze hoeven niet aangeleverd te worden.

Eventueel licht de school deze resultaten nader toe

“Op Accent Delfshaven werken we met leerlingen met een IQ tussen de 55 en 80. Dit betekent dat zij door hun beperkte capaciteiten moeite hebben met leren. Op Accent Delfshaven wordt rekening gehouden met verschillen tussen leerlingen. Ons aanbod wordt afgestemd op de behoefte van de leerling. Zowel bij de praktijklessen als bij avo-leslessen wordt gedifferentieerd. Er wordt bij avo-leslessen gewerkt in drie niveaus om het maximale uit leerlingen te kunnen halen. Door twee keer per jaar te toetsen, worden aan de hand van het taal- en rekenniveau van de leerling doelen gesteld voor de komende periode. Deze doelen worden vastgelegd in een OPP/IOP voor de leerling. Er wordt drie keer per jaar een coachinggesprek gehouden met leerlingen om hen maximaal te betrekken bij hun eigen ontwikkeling. In dit kader wordt er gewerkt met te behalen certificaten en bewijzen die worden bijgehouden in een portfolio. De mogelijkheden om leerlingen in aanmerking te laten komen voor een plek in de sociale werkvoorziening zijn nog maar heel beperkt. Veel van die plekken zijn de afgelopen jaren gesloten. Leerlingen moeten een plek vinden in het vrije bedrijf. Tegelijkertijd komt er bijna geen enkele leerling meer in aanmerking voor een Wajong-uitkering (met de bijbehorende loonkostendispensatie voor werkgevers). Dit leidt ertoe dat werkgevers minder snel geneigd zijn leerlingen werk aan te bieden. Doorleren is voor steeds minder leerlingen een optie, omdat de eisen voor taal en rekenen op het roc zijn aangescherpt. Ook zien we dat er een trend is waar te nemen, waarbij routinematig werk verdwijnt. Zo worden kassières vervangen door scankassa's en worden diverse werkzaamheden vervangen door machines. Vanwege de steeds veranderende werkelijkheid evalueren we meerdere keren per jaar welke ontwikkelingen in de school belangrijk zijn om onze leerlingen maximale kansen te kunnen blijven bieden.

Afgelopen schooljaar stroomde rond 22% van de leerlingen uit naar een betaalde baan, 25% in een traject richting werk (jongerenloket) en 39% ging doorleren. Daarnaast volgde 10% een verlengd traject en is 4% verhuisd (zie schoolgids: bijlage 1). Wij richten

ons onderwijs voortdurend beter in en gaan ervoor zorgen dat wij meer leerlingen richting werk kunnen laten uitstromen.”

Context van de school

De (bijzondere) omstandigheden waaronder een school haar werk doet, kunnen invloed hebben op de keuzes die een school heeft gemaakt en op de resultaten die een school met de leerlingen behaalt. We denken bijvoorbeeld aan de samenstelling en de omvang van de leerlingenpopulatie van een school.

Indien er dergelijke bijzondere omstandigheden op de school aanwezig zijn, die van invloed zijn op de resultaten die de school met de leerlingen behaalt, wordt dat hier aangegeven

Ja

Op deze wijze houdt de school rekening met deze omstandigheden

“Onze leerlingen hebben een IQ tussen de 55 en 80. Het overgrote deel van onze leerlingen kan na vijf jaar onderwijs op Accent Delfshaven niet aan de eisen van het mbo voldoen. Doorleren is voor steeds minder leerlingen een optie, omdat de eisen voor taal en rekenen op het roc zijn aangescherpt. Vanwege de beperkte cognitieve capaciteiten van onze leerlingen is een belangrijk deel van ons onderwijs gericht op uitstroom naar werk. De school probeert het beste uit iedere individuele leerling te halen door intensieve begeleiding en een breed aanbod van branchegerichte opleidingen.

Onze leerlingen behoren ook sociaal gezien tot een zwakke doelgroep. Wij hebben een goede zorgstructuur in de school en bieden vanuit de zorg voor leerlingen verschillende trainingen betreffende het aanleren van sociale vaardigheden aan. Wij werken binnen school met een orthopedagoog en een sociaalmaatschappelijk werkster om de leerlingen, ouders maar ook het docententeam te kunnen ondersteunen.”

1.2 Sociale en Maatschappelijke competenties

De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met de gestelde doelen.

Uitwerking

De leerlingen verlaten de school met sociale en maatschappelijke competenties die passen bij de kenmerken van de leerlingenpopulatie. De school heeft de kenmerken van haar leerlingenpopulatie in beeld en heeft op basis hiervan reële verwachtingen over het niveau dat de leerlingen kunnen bereiken. Deze verwachtingen toetst zij aan de groei die de leerlingen gedurende de schoolperiode door maken. Daarmee kan de school aantonen dat zij op dit gebied uit haar leerlingen haalt wat erin zit.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel zicht op sociale en maatschappelijke competenties

“Binnen het OPP (ontwikkelingsperspectiefplan) van de leerlingen is aandacht voor de sociale en maatschappelijke ontwikkeling.

Op het gebied van wonen, werken, vrije tijd en burgerschap worden de belemmerende en bevorderende factoren in kaart gebracht door de mentor. Aan de hand daarvan wordt er gekeken welke begeleiding de leerling nodig heeft. Dit kan intern (mentor, samenwerkingsverband of orthopedagoog) of extern (wijkteam). De sociale en maatschappelijke competenties spelen ook een belangrijke rol bij arbeidstoeleiding. Middels competentielijsten wordt de leerling beoordeeld en gecoacht. Dit wordt bijgehouden in het digitale LVS.

In de leerjaren 1 en 2 wordt ‘theater als middel’ gegeven waarbij aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van de sociale vaardigheden.

Er wordt samengewerkt met instanties als Bureau Halt (geeft lessen ter preventie van negatief gedrag), Siriz (geeft seksuele voorlichting), Digital Playground (lessen mediawijsheid) et cetera.

Onze schoolmaatschappelijke werkster geeft weerbaarheidstrainingen in de klassen 1 en 2 voor leerlingen die dat nodig hebben.

Tijdens de lessen burgerschap geven de mentoren lessen met betrekking tot maatschappelijke competenties.”

1.3 Vervolgsucces

De bestemming van de leerlingen na het verlaten van de school is bekend en voldoet ten minste aan de verwachtingen van de school.

Uitwerking

De school heeft het uitstroomniveau van haar leerlingenpopulatie in kaart gebracht en heeft op basis hiervan verwachtingen over de vervolgoopbaan van de leerlingen. De school beschikt over toereikende gegevens over het vervolg van de loopbaan van leerlingen die de school verlaten hebben. Het vervolgsucces voldoet ten minste aan de verwachtingen van de school.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel zicht op vervolgsucces

“Vijf jaar lang werken wij met elkaar samen aan een passende uitstroombestemming. Tijdens deze periode op school volgen we de ontwikkeling van de leerlingen. Vanaf het eerste OPP, zes weken na de start van de leerling op school, wordt een uitstroomprognose bepaald. Deze prognose wordt twee keer per jaar besproken met de leerlingen en ouders. Hoe verder een leerling in het onderwijsproces zit, des te gerichter wordt de prognose. We zien dat de uitstroomprognose uiteindelijk overeenkomt met de uitstroombestemming en dat deze na een en twee jaar bestendig is. In de Uitstroommonitor vinden we deze gegevens. Uitstroom 2015: meer dan een derde van de leerlingen (39%) volgt een opleiding op een mbo-school (een aanzienlijk deel van hen volgt een bbl-opleiding, dus werken en leren gecombineerd). Een kleiner percentage (22%) heeft inmiddels een baan. Het jongerenloket van de gemeente Rotterdam begeleidt een groep leerlingen (25%) naar passende arbeid.

Na het verlaten van de school volgen we de leerlingen nog twee jaar. Dit doen wij door middel van persoonlijk contact en door het bijhouden van de stand van zaken in een volgmonitor. Daaruit blijkt dat leerlingen naar verwachting functioneren in werk en vervolgopleiding. Wij organiseren een terugkomavond voor leerlingen die sinds een en/of twee jaar de school verlaten hebben. Leerlingen kunnen na het verlaten van de school altijd een beroep doen op school om nazorg te ontvangen. De oud-mentoren spelen hierin een belangrijke rol, omdat de leerlingen met hen een goede band hebben ontwikkeld in het laatste jaar op school.

Ook vanuit het netwerk naschoolse begeleiding kunnen diverse instanties zoals MEE, UWV, de wijkteams en het jongerenloket van de gemeente ondersteuning bieden na de schoolperiode, met vragen op het gebied van werken en wonen. Zonodig brengen wij de oud-leerlingen met hen in contact.”

2. Onderwijsproces

2.1 Aanbod

Het aanbod bereidt de leerlingen voor op vervolgonderwijs en de samenleving.

Uitwerking

De school biedt een breed en op de kerndoelen gebaseerd aanbod dat ook de referentieniveaus taal en rekenen omvat. Het aanbod is dekkend voor examenprogramma's. Het aanbod bereidt de leerlingen inhoudelijk goed voor op het vervolgonderwijs. Het onderwijs gaat ervan uit dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving. Daarom is het onderwijs gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie, en op kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat.

Het aanbod dat de school biedt sluit aan bij het niveau van de leerlingen en kan gedurende de schoolloopbaan verdiept en verbreed worden, zodanig dat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Dit betekent bijvoorbeeld dat voor leerlingen met een taalachterstand de school een aanvullend taalaanbod heeft. Bovendien moet de school de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen verdelen.

Het aanbod is eigentijds en stimulerend. Bovendien is het gericht op talentontwikkeling, door bijvoorbeeld het aanbieden van een extra curriculum.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel aanbod

“Wij hebben een uitgebreid onderwijsaanbod gebaseerd op de doelen voor het praktijkonderwijs. Voor Nederlands en rekenen leiden we leerlingen zo veel mogelijk toe naar referentieniveau 1F. De vorderingen worden goed gemonitord aan de hand van genormeerde toetsen.

Ook is er veel aandacht voor zelfredzaamheid op het gebied van wonen en vrije tijd. Hieraan wordt aandacht besteed zowel bij de mentor als bij de praktijklessen.

Burgerschap komt in alle leerjaren aan bod.

Daarnaast hebben we een breed aanbod aan brancheopleidingen en entreeopleidingen.

We proberen daarbij aan te sluiten bij de individuele mogelijkheden/talenten, voorkeuren en interesses van de leerlingen.

Ook is er veel aandacht voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden en werknemersvaardigheden. Coaching speelt hierin een belangrijke rol.

Onze school staat verder bekend om haar ruime aanbod op het gebied van sport en bewegen. Naast onze mooie gymzaal hebben we een prachtige fitnessruimte. Elk jaar weer winnen onze leerlingen veel bekertjes bij de verschillende sporttoernooien waar ze aan meedoen.”

2.2 Zicht op ontwikkeling

De school volgt en begeleidt de leerlingen zodanig dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

Uitwerking

De school verzamelt vanaf binnenkomst systematisch informatie over de kennis en vaardigheden van haar leerlingen. Deze signalering en analyses maken het mogelijk om het onderwijs af te stemmen op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren van het onderwijs gaat de school na waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Bovendien gaat zij na wat bijvoorbeeld nodig is om eventuele achterstanden bij leerlingen te verhelpen.

De school gebruikt de informatie over haar leerlingen om het onderwijsaanbod aan te passen aan de specifieke onderwijsbehoeften van zowel groepen leerlingen als individuele leerlingen. De leerlingen krijgen daarmee de begeleiding die zij nodig hebben om beter het onderwijsprogramma te kunnen doorlopen. (Dat kan bijvoorbeeld door speciale hulpprogramma's of individuele begeleiding, waarbij leerlingen buiten de les aanvullende begeleiding krijgen). Voor leerlingen die achterstanden hebben is het onderwijs zo ingericht dat op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van die achterstanden.

De school volgt systematisch de vordering van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen. Dit gebeurt in ieder geval voor de doorstroomrelevante vakken en/of referentieniveaus. De school gebruikt deze toetsen in een cyclisch proces van doelen stellen, passend onderwijs bieden aan zowel leerlingen met achterstanden als leerlingen die specifieke talenten hebben, en het evalueren en bijstellen van doelen.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel zicht op ontwikkeling

“Zoals eerder beschreven heeft elke leerling een IOP/OPP. Dit wordt in eerste instantie opgesteld door onze orthopedagoog op basis van gegevens van de basisschool, de intake en verdere onderzoeken. De mentor gaat hier vervolgens mee verder. Tweemaal per jaar wordt de voortgang besproken met ouders en leerlingen. Leerlingen worden betrokken bij hun eigen leerproces middels coachinggesprekken. We gebruiken voor Nederlands en rekenen genormeerde toetsen. Vorderingen worden bijgehouden in ons digitale LVS.

Ook de praktijkvakken staan erin. Dit geeft inzicht aan zowel leerkrachten als leerlingen en maakt bijsturing mogelijk. Het LVS sluit aan bij ons competentiegericht onderwijs. De ontwikkeling van vaardigheden en competenties kan daarin goed zichtbaar worden gemaakt en gevolgd worden.”

2.3 Didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkelen.

Uitwerking

De leraren plannen en structureren hun handelen met behulp van informatie die zij over leerlingen hebben. Zij zorgen ervoor dat het niveau van hun lessen past bij het beoogde eindniveau van leerlingen. De aangeboden leerstof is logisch opgebouwd binnen een reeks van lessen alsook binnen één les. Door middel van geschikte opdrachten en heldere uitleg structureert de leraar het onderwijsaanbod zodanig dat de leerling zich het totale leerstofaanbod eigen kan maken.

Het pedagogisch leerklimaat maakt het leren mogelijk: leerlingen zijn actief en betrokken.

De leraren stemmen de instructies, opdrachten en onderwijstijd af op de behoeften van groepen en/of individuele leerlingen.

De leraren hebben hoge verwachtingen van hun leerlingen en concretiseren dat door doelen voor hun leerlingen te stellen. De leraren stimuleren een brede ontwikkeling bij hun leerlingen. De leraren gaan actief na of leerlingen de leerstof en de opdrachten begrijpen en of zij daarmee hun doelen gehaald hebben. Zij geven de leerlingen feedback op hun leerproces en bespreken met hen wat nodig is om hun doelstelling te halen.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel didactisch handelen

“De leerkrachten bij ons op school hebben hart voor de doelgroep. We vinden het belangrijk om een relatie met onze leerlingen op te bouwen. Er is geen optimale prestatie mogelijk zonder een relatie met de leerling. De leerlingen worden elke ochtend door een vaste mentor verwelkomd bij de ingang van het klaslokaal. Deze mentor houdt indien nodig gesprekken met zijn/haar leerlingen waarbij het welbevinden van de leerlingen voorop staat. Elke week is er een vast mentoruur waarbij de afgelopen week wordt doorgesproken om leerlingen te complimenteren en handvatten te geven om te verbeteren. De mentor onderhoudt korte lijnen met ouders om er samen voor te zorgen dat een leerling zich bij ons op school veilig kan voelen doordat we problemen oplossen. De leerlingen zijn binnen school voortdurend onder begeleiding van docenten. De docenten zijn pedagogisch tactvol en spreken de leerlingen op een gepaste wijze aan. Een deel van het team heeft een masteropleiding gevolgd waardoor in de school expertise is over de problematiek die hoort bij leerlingen met een speciale onderwijskundige behoefte en aanpak. Er zijn afspraken over collegiale ondersteuning waardoor die kennis met elkaar gedeeld wordt en het pedagogisch handelen en klimaat zo goed mogelijk worden en blijven. Bij Accent Delfshaven maken wij tevens gebruik van de expertise van een schoolmaatschappelijk werkster en een orthopedagoog. Om ook de leerlingen en ouders op zo veel mogelijk manieren te kunnen benaderen, werken wij samen met medewerkers aan de ouderbetrokkenheid.

Vanuit die basis geven leerkrachten les waarbij ze zo veel mogelijk aansluiten bij de individuele behoeften van leerlingen. Dit kan doordat de ontwikkeling van de leerlingen nauwkeurig wordt gevolgd. Om de zes weken zijn er leerlingbesprekingen waarbij mentor, zorgcoördinator en orthopedagoog aansluiten, zodat het handelen richting leerlingen zo goed als mogelijk wordt afgestemd op de behoefte van de

leerlingen.

Leerkrachten werken doelgericht op basis van IOP/OPP, coachingkaart en doorlopende leerlijnen. Om nog doelgerichter les te geven, wordt er geoefend met het directe activerende instructiemodel.

Om de lessen aantrekkelijker te maken, wordt gewerkt aan het doorontwikkelen van leerlijnen en lessen vanuit het principe dat ze zo veel mogelijk BUI en CRU moeten zijn (betekenisvol, uitdagend, inspirerend, en contextrijk, realistisch, uitnodigend). Er wordt steeds minder uit de methodes gewerkt en meer volgens deze principes.”

2.4 Extra Ondersteuning

Leerlingen die dat nodig hebben ontvangen extra ondersteuning.

Uitwerking

Voor leerlingen die structureel een onderwijsaanbod krijgen op een ander niveau stelt de school een passend onderwijsaanbod (leerstof en aanpak) samen, gebaseerd op de mogelijkheden van de desbetreffende leerling. De school evalueert periodiek of het aanbod het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij.

Voor de leerlingen die extra bekostigd worden vanuit het samenwerkingsverband, legt de school de doelen en begeleiding in een ontwikkelingsperspectief vast. De school heeft voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften interventies (zowel in aanbod als gedrag) gepland. Deze interventies zijn gericht op het (ontwikkelings) perspectief van de leerling en daarmee op een ononderbroken ontwikkeling. De school evalueert regelmatig (met ouders) of de extra ondersteuning het gewenste effect heeft en stelt de interventies zo nodig bij.

Hierbij is het van belang dat (in overleg met de leerling) concrete doelen worden bepaald.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel extra ondersteuning

“Bij ons op school geldt dat alle leerlingen een passend onderwijsaanbod hebben.

Elke leerling heeft een IOP/OPP, dat twee keer per jaar wordt geëvalueerd (samen met leerlingen en ouders) en bijgesteld.

Ook tussendoor worden de vorderingen bijgehouden en besproken tijdens leerlingbesprekingen.

Waar nodig kan ondersteuning worden gevraagd door de orthopedagoge/psychologe van de school.”

2.5 Onderwijstijd

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.

Uitwerking

De school realiseert minimaal de wettelijk verplichte onderwijstijd. Dit betekent dat zij voldoende tijd heeft geprogrammeerd. De school verdeelt de tijd zodanig over de vakken dat leerlingen in staat zijn het verplichte onderwijsprogramma tot zich te nemen. Bovendien weet de leraar de geplande onderwijstijd effectief te benutten door een efficiënte lesuitvoering. De school heeft een beleid om lesuitval en verzuim van leerlingen tegen te gaan.

De school heeft regels opgesteld over het gebruik van de onderwijstijd. De school ziet toe op de naleving van deze schoolregels door leraren en leerlingen aan te spreken op die regels. Tijdens de lessen lekt niet meer dan 10 procent weg.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel onderwijstijd

“Om ervoor te zorgen dat de minimale eis van 1000 uur gerealiseerd wordt, heeft Accent Praktijkonderwijs Delfshaven voor alle leerjaren een geplande onderwijstijd ruim boven deze urennorm.

De school is ingedeeld in drie verschillende fases met alle een ander onderwijsprogramma. Daar waar in de eerste fase (leerjaar 1 en 2) de leerlingen vijf dagen op school aanwezig zijn, speelt de stage vanaf de tweede fase (leerjaar 3) en later in de derde fase (leerjaar 4 en 5) een steeds belangrijkere rol. Door deze stage verandert ook de gerealiseerde urennorm voor de verschillende fases.

Volgens de lessentabel die de leerlingen volgen, maken zij in de eerste fase 26,58 klokuren per week. Zonder vakanties en overige vrije dagen komt dit op 1047,56 lesuren per jaar.

In de tweede fase hebben de leerlingen één dag in de week stage, waardoor zij op deze stagedag meer uren maken dan een reguliere schooldag. In de tweede fase maken de leerlingen 27,18 klokuren per week. Dit vermenigvuldigd met het aantal lesweken maakt 1071,44 lesuren per jaar.

In de derde fase lopen de verschillende klassen op andere dagen stage met de overeenkomst dat alle leerlingen drie dagen stage lopen. Hierdoor worden in deze fase meer uren gemaakt dan in de andere fases. In fase 3 maken de leerlingen 34,34 klokuren per week, wat neerkomt op 1352,86 klokuren per schooljaar.

Om lesuitval tot een minimum te beperken, hebben de docenten op Accent Delfshaven allen ruimte in hun normjaartaak voor invaluren, doordat zij niet het maximale aan lesgebonden uren maken. Er is een schaduwrooster met uren waarop de docenten ingedeeld kunnen worden om in te vallen. Mochten de omstandigheden zo zijn dat er geen docenten zijn om in te vallen, dan proberen wij groepen te verdelen over dezelfde fase.

Daarnaast vinden wij het als school belangrijk dat de leerlingen efficiënt gebruikmaken van de onderwijstijd. Wij verwachten dat de geplande tijd tussen de lessen wordt gebruikt om van lokaal te wisselen of om de volgende les op te starten. Wij zijn alert op de effectieve leertijd en spreken docenten en leerlingen daarop aan. De fasecoördinator houdt voor zijn/haar fase toezicht op de realisatie van de effectieve leertijd.”

2.6 Samenwerking

De school werkt samen met partners om het onderwijs voor haar leerlingen vorm te geven.

Uitwerking

De school werkt samen met andere scholen voor voortgezet onderwijs in een samenwerkingsverband passend onderwijs. Voor kinderen met een ondersteuningsbehoefte treedt de school in overleg met instanties als dat nodig is. De school voert overleg met andere scholen in de gemeente en met de gemeente zelf over het bestrijden van onderwijsachterstanden bij leerlingen, het bevorderen van integratie en het voorkomen van segregatie en over inschrijvings- en toelatingsprocedures. De school levert gegevens over voortijdig schoolverlaters aan de gemeente.

De school ziet ouders als partner in het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en stemt haar ouderbeleid daarop af. Aan het eind van de schoolperiode en bij tussentijds vertrek van kinderen informeert ze de ouders en het vervolgonderwijs over de ontwikkeling van de leerlingen.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel samenwerking

“Wij werken samen met ouders om de ontwikkeling (didactisch en pedagogisch) van de leerling te bespreken. Ouders komen in ieder geval twee keer per jaar naar school om het IOP/OPP te bespreken.

De mentor is voor de leerling en de ouders het eerste aanspreekpunt tijdens de schoolloopbaan van de leerling. De mentor volgt samen met de vakdocenten de ontwikkeling van de leerling op didactisch en pedagogisch gebied.

In hun contacten met de leerlingen bieden zij de eerste ondersteuning waar dat nodig is.

Wanneer de vraag of de problematiek van een leerling de expertise van de mentor overstijgt, kan de leerling worden doorverwezen naar de tweede lijn.

Hier gaat het dan bijvoorbeeld om extra ondersteuning op het gebied van weerbaarheid, sociale vaardigheden, sociaal-emotioneel functioneren en oriëntatie op beroep of vervolgopleiding.

De medewerkers binnen deze tweede lijn (zorgteam) zijn er om zowel de leerlingen te ondersteunen als de mentoren en docenten te adviseren, te ondersteunen of bepaalde taken te coördineren.

Het zorgteam bestaat uit de schoolmaatschappelijk werkster, orthopedagoog, zorgcoördinator en een directielid.

Mocht het zijn dat ook de tweede lijn niet toereikend blijkt, dan wordt de leerling besproken in het zorgadviesteam (ZAT). Dit is een team bestaande uit de leerplichtambtenaar, wijkagent, schoolverpleegkundige en de leden van het zorgteam.

Met elkaar wordt een plan van aanpak gemaakt hoe deze leerlingen en eventueel ouders te adviseren en ondersteunen. Er kan, indien nodig, hulpverlening worden opgestart of er kan naar andere externe deskundigen worden doorverwezen zoals aanwezig in het wijkteam.

Indien de extra ondersteuning op onze school uiteindelijk niet passend is voor de leerling, zullen wij de leerling doorverwijzen naar een andere vo-school.

Het kan zijn dat de ondersteuning die wij kunnen bieden, niet (langer) toereikend is

voor de leerling. Als de leerling tijdelijk een intensieve vorm van ondersteuning in combinatie met jeugdhulp nodig heeft, kan de leerling in aanmerking komen voor intensieve ondersteuning op een OPDC.

Indien de ondersteuning die wij kunnen bieden niet (langer) toereikend is voor de leerling, en deze ondersteuning ook niet geboden kan worden binnen een andere vo- school of OPDC, dan kan de leerling in aanmerking komen voor intensieve ondersteuning op een school voor voortgezet speciaal onderwijs.

Indien leerlingen tussentijds overstappen of uitstromen naar vervolgonderwijs, is er altijd overleg met de nieuwe school.

Samenwerking met het mbo

De afgelopen jaren heeft Accent Praktijkonderwijs succesvol samengewerkt met het mbo. Dankzij goede afspraken met het mbo zijn leerlingen van Accent in staat gesteld hun aka-diploma te halen op hun eigen school voor praktijkonderwijs. Ook waren er de afgelopen jaren goede afspraken met het mbo rondom (tussentijdse) uitstroom van leerlingen naar een niveau 1- of 2-opleiding; alléén met een positief advies vanuit het praktijkonderwijs werden leerlingen toelaatbaar geacht tot het mbo.

Met ingang van 1 augustus 2015 worden de huidige assistentenopleidingen niveau 1, met de komst van de nieuwe Wet educatie en beroepsonderwijs, vervangen door de entreeopleidingen. Deze nieuwe situatie vraagt om hernieuwde samenwerkingsafspraken, voortbordurend op de bestaande goede samenwerkingsrelatie.

In samenwerking met het Start College bieden we vanaf schooljaar 2015/2016 entreeopleidingen aan op onze school.”

2.7 Praktijkvorming en stage

De voorbereiding, uitvoering en begeleiding van de praktijkvorming/stage is doeltreffend.

Uitwerking

De leerling en de ontvangende organisatie ontvangen tijdig informatie over de inrichting van de praktijkvorming en de eisen die daaraan worden gesteld. De school begeleidt de leerling bij de voorbereiding en bij de keuze van een passende organisatie. De organisatie begeleidt de leerling op de afgesproken wijze. Periodiek vindt er overleg plaats tussen organisatie, school en leerling. De school volgt de voortgang van de leerling en stuurt zo nodig bij.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel praktijkvorming en stage

“Er is een geleidelijke opbouw van stageactiviteiten in de school, van interne stage, groepsstages, individuele snuffelstages, oriënterende stages naar plaatsingsstages. Leerlingen worden begeleid in het maken van de juiste keuzes voor een stage en vakrichting (onder andere door voorlichting, bedrijfsbezoeken en beroepeninteresses testen).

Ook ouders/verzorgers worden bij dit proces nauw betrokken.

We hebben een uitgebreid netwerk van stagebedrijven. We onderhouden intensief contact met de begeleiders op de werkvloer om hen te ondersteunen in het begeleiden van onze leerlingen.

Door de bedrijven wordt deze vorm van begeleiding zeer gewaardeerd.

Bij een groot deel van de leerlingen leidt dit tot werk of een doordachte keuze van een vervolgopleiding.

Door als school intensiever in te steken op arbeid als uitstroombestemming verwachten wij dat de uitstroom naar werk de komende jaren zal stijgen. Deze nadruk is ingegeven door veranderingen in wetgeving, en beperktere instroommogelijkheden in het mbo.

Op het gebied van arbeidstoeleiding wordt er intensief samengewerkt met de gemeente om scholen en bedrijven op een intensievere manier met elkaar te laten samenwerken.

Dit heeft geresulteerd in een aantal zogenoemde ‘jongerenakkoorden’, waarbij bedrijven samen met de scholen leerwerktrajecten aanbieden. Hierbij is het uiteindelijke doel dat leerlingen uit kunnen stromen met een passend certificaat/diploma en een baan.”

2.8 Toetsing en afsluiting

De toetsing en afsluiting verlopen zorgvuldig.

Uitwerking

De school heeft een PTA en examenreglement dat voldoet aan de eisen van de wetgeving. De examinering verloopt volgens PTA en examenreglement.

De school borgt de kwaliteit van haar examens en toetsing. Zij heeft criteria vastgelegd waaraan toetsen en examens moeten voldoen (toetstechnische-, uitvoerings-, afname- en beoordelingseisen). Deze criteria worden ook gebruikt voor de toetsing in andere leerjaren dan het examenjaar. De school evalueert regelmatig met alle leraren of toetsen en examens aan de criteria voldoen en neemt – indien nodig – maatregelen om de kwaliteit te verhogen.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel toetsing en afsluiting

“Het praktijkonderwijs kent nog geen diplomering. Leerlingen ontvangen een getuigschrift bij het verlaten van de school. Wel is er een Rotterdams praktijkschooldiploma in de maak, waar alle Rotterdamse praktijkscholen aan meedoen en wij dus ook. Onze bovenschoolse directeur is de kartrekker van dit proces. In schooljaar 2016/2017 zullen de eerste leerlingen dit diploma in ontvangst nemen.

Wel zijn er leerlingen die een aka-diploma en vanaf 2016/2017 een entreediploma kunnen behalen op onze school. Dit doen wij in samenwerking met het Start College. Het examenproces wordt vanuit het roc begeleid. De opleidingen bieden we zelf aan. Leerlingen worden hierin zorgvuldig begeleid. Zij vullen een aka- of entreeportfolio met de benodigde bewijzen en worden voorbereid op de proeven van bekwaamheid in het laatste jaar. Er vindt een zorgvuldige determinatie plaats van leerlingen die in aanmerking komen om aan deze opleidingen mee te doen. Determinatie vindt plaats in het derde leerjaar.

Ook kunnen leerlingen door de branche erkende certificaten behalen. Het gaat om branchecertificaten lassen, schilderen, machinale houtbewerking, winkelmedewerker, werken in de keuken, Haccp, heftruckbestuurder, schoonmaken in de groothuishouding, werken in de zorg, assistent-medewerker in de interieur/modebranche, VCA (veiligheidscertificaat) en balietraining.

Ons streven is dat leerlingen van school gaan met minimaal één branchecertificaat.

In schooljaar 2014/2015 hebben 60 leerlingen een branchecertificaat behaald.

De leerlingen worden stapje voor stapje naar de examens toe geleid en zijn super trots als ze slagen voor het examen.”

3. Schoolklimaat

3.1 Veiligheid

Schoolleiding en leraren dragen zorg voor een veilige omgeving voor leerlingen.

Uitwerking

Schoolleiding en leraren dragen zorg voor de veiligheid van de school en haar omgeving voor alle leerlingen. Zij voorkomen pesten, agressie en geweld in elke vorm en treden zo nodig snel en adequaat op. Dit is zichtbaar doordat leerlingen, leraren, schoolleiding en overig personeel respectvol en betrokken met elkaar omgaan. Er is geen sprake van stelselmatige strijdigheid met basiswaarden in de uitingen van leerlingen en leraren.

De leraren leren leerlingen sociale vaardigheden aan en tonen voorbeeldgedrag.

De school heeft daarvoor een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen, registreren, afhandelen en evalueren van incidenten. Het beleid voorziet ook in een regelmatige meting van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. De school heeft een functionaris die aanspreekpunt is als het gaat om pesten.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel veiligheid

“Schooljaar 2014/2015 heeft Accent Praktijkonderwijs Delfshaven meegedaan aan het traject Veilig Op School Rotterdam (VOS). Na een audit heeft de school het predicaat Veilige School toegekend gekregen. Onderdeel van het toekennen van dit predicaat was dat de school een schoolveiligheidsplan opstelt. Voor dit plan is aan de hand van een checklist geïnventariseerd waar de eventuele knelpunten of aandachtspunten voor de school lagen. Deze checklist is gebaseerd op de indeling van een veiligheidsplan volgens SAFE. De letters van SAFE staan voor Schoolcultuur, Aantrekkelijk onderwijs, Fysieke veiligheid en Externe samenwerking. Ook de acht aanbevelingen van veiligheid van VPTO (Veilige Publieke Taak Onderwijs) van het ministerie van OCW zijn hierin meegenomen. Daarnaast zijn er ook de specifieke Rotterdamse kernpunten, waaraan voldaan moest worden. In dit veiligheidsplan staan voor Accent Praktijkonderwijs Delfshaven de belangrijkste punten van de inventarisatie. Hierin staan de visie en het beleid op het gebied van veiligheid beschreven en waar de nodige protocollen op het gebied van veiligheid te vinden zijn. Voor het project Veilig Op School moet een aantal begrippen binnen de school beschreven zijn. Veel begrippen hebben wij in onze schoolgids, ons leerlingenstatuut of in onze protocollen beschreven. Gedacht kan worden aan het volgende.

Wat verstaan wij als Accent Praktijkonderwijs Delfshaven onder pesten? We hebben op school een pestprotocol waarin wij de definities voor het begrip pesten hebben beschreven. Alle betrokkenen hebben kennis van dit protocol. Dit pestprotocol kan bij de zorgcoördinatoren opgevraagd worden, welke tevens de coördinerende verantwoordelijkheid hebben op dit gebied.

Leerlingen, ouders, docenten en externen zijn allen verantwoordelijk voor het naleven van de regels, de plannen, de protocollen en de omgangsnormen. Met elkaar zijn wij verantwoordelijk voor de veiligheid. De school is altijd degene die de lead neemt op het gebied van voorkomen, registreren en afhandelen en evalueren.

Om deze veiligheid te blijven borgen, heeft de school op het gebied veiligheid een aantal verantwoordelijken benoemd. Ieder jaar vindt er een veiligheidsoverleg plaats.

Dit overleg is opgenomen in de jaarplanning. Aan dit overleg nemen de volgende functionarissen deel: hoofd BHV, preventiemedewerker, veiligheidscoördinator, een lid van de medezeggenschapsraad (MR) en de vestigingsleiding. Aan het begin van ieder schooljaar staat het schoolveiligheidsplan op de agenda. Ook neemt de school deel aan het deelgemeentelijk VOS-overleg, dat zo'n viermaal per jaar plaatsvindt. De school organiseert planmatig scholing en training ter bevordering van de integrale veiligheid. Zo selecteren wij leerlingen voor socialeveerbaarheidstrainingen. Samen met het team werken de leerlingen tijdens de lessen (ook de bewegingslessen) structureel aan: een veilige leeromgeving, positief gedrag van leerlingen, vergroten van hun vermogen tot zelfsturing en elkaar coachen, het voorkomen van ruzies en pesten, en het oplossen van ruzies zonder geweld. Daarnaast worden de leerlingen minimaal tweemaal per jaar getraind op het ontruimen van de school tijdens de door de BHV'ers georganiseerde brand/ontruimingsoefening."

De school gebruikt wel of geen instrument om de veiligheid van leerlingen in beeld te brengen

Ja

Indien ja: naam van het instrument dat gebruikt wordt om de veiligheid van leerlingen in beeld te brengen

"ProZo-enquêtes."

De resultaten van de twee meest recente metingen en wanneer deze metingen hebben plaatsgevonden.

Meting 1 Schooljaar 2013/2014. Resultaten gemiddelde score leerlingen: 3.26 (ten opzichte van landelijk gemiddelde van 3.23).

Meting 2 Schooljaar 2014-2015. Resultaten gemiddelde score leerlingen: 3.19 (ten opzichte van landelijk gemiddelde van 3.23).

3.2 Ondersteunend en stimulerend Schoolklimaat

De school kent een ondersteunend en stimulerend klimaat.

Uitwerking

Er zijn duidelijke regels en een voorspelbaar en betrouwbaar positief klimaat in school waarin afspraken nagekomen worden. Schoolleiding en leraren kennen een focus op persoonlijke ontwikkeling en leren, waarbij alle leerlingen gezien worden en zich betrokken voelen bij de schoolgemeenschap. De binnen- en buitenruimten van de school dragen bij aan een positieve leeromgeving. Voor alle leerlingen is een leraar beschikbaar die hun ontwikkeling volgt en aanspreekpunt is bij hulpvragen ("mentor").

De schoolleiding en de leraren creëren een stimulerend en ambitieus pedagogisch en didactisch klimaat. Er heerst een sfeer binnen de school waarin leerlingen worden uitgedaagd om hun talenten te ontplooiën. Leraren herkennen tijdig talent en zijn bereid en in staat om flexibele onderwijsprogramma's en individuele trajecten uit te voeren voor deze leerlingen. Het klimaat is gericht op het leveren van prestaties. Leerlingen waarderen elkaar om goede prestaties. Resultaten van leerlingen die iets extra's doen worden zichtbaar gemaakt.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel schoolklimaat

"Er heerst een veilig en positief klimaat in de school. Er zijn duidelijke schoolregels en afspraken die met leerlingen worden besproken en die ook consequent worden nageleefd. Rust en veiligheid vinden we belangrijk.

Leerlingen worden gestimuleerd en uitgedaagd om het beste uit zichzelf te halen. Vanaf leerjaar 1 worden leerlingen uitgedaagd om zichzelf te leren kennen: wat kan ik, wat wil ik en wat past bij mij? We nemen de leerling bij de hand in die zoektocht en stemmen ons onderwijsaanbod zo veel mogelijk af op wat de leerling nodig heeft. Daarin gaan we ver. Zo zijn er op dit moment drie leerlingen die de entreeopleiding bij ons op school willen volgen in de richting mobiliteit. Deze richting bieden we zelf (op dit moment) niet aan. We hebben daarvoor niet de geschikte middelen (garage). We gaan dan in gesprek met een roc om te kijken of we lessen kunnen inkopen voor deze leerlingen. De overige vakken (Nederlands, rekenen, burgerschap) bieden we nog steeds zelf aan.

Als een leerling op school aangeeft dat hij op z'n stage achter de kassa mag, maar dat moeilijk en spannend vindt, gaan we een kassatraining met deze leerling doen. Dat is op dat moment belangrijk. We passen dat in het onderwijsprogramma van de leerling in.

We werken hierin ook samen met de andere Accent-praktijkscholen. Leerlingen van ons volgen soms ook lessen op deze collega-scholen, bijvoorbeeld voor lessen car wash.

In de begeleiding speelt de mentor een belangrijke rol. Hij begeleidt de leerling in zijn/haar ontwikkeling en is aanspreekpersoon naar andere collega's en ouders. Om leerlingen te betrekken bij de school hebben we een leerlingenraad. Daarmee geven we leerlingen inspraak in wat er anders of beter kan op school. Het vraagt om creativiteit en flexibiliteit, maar het levert wel gemotiveerde leerlingen op. Het kunnen behalen van schoolbewijzen, certificaten en diploma's werkt ook stimulerend. Leerlingen zien het als een beloning voor hun inspanningen, en erkenning van wat ze kunnen.

Van de uitreiking maken we dan ook altijd een feestje."

4. Kwaliteitszorg en Ambitie

4.1 Doelen, evaluatie en verbetering

Het bestuur en zijn scholen/opleidingen hebben vanuit hun maatschappelijke opdracht doelen geformuleerd, evalueren regelmatig en systematisch de realisatie van die doelen en verbeteren op basis daarvan het onderwijs.

Uitwerking

De school heeft in haar schoolplan de eigen opdrachten voor het onderwijs omschreven. Ook heeft zij aangegeven hoe zij de kwaliteit bewaakt. Dit omvat de voortgang van de ontwikkeling van leerlingen en de afstemming van het onderwijs op de ontwikkeling van leerlingen. Dit veronderstelt dat de school regelmatig evalueert wat de resultaten zijn van haar leerlingen én wat de kwaliteit is van het pedagogisch-didactisch handelen van de leraren zoals de school dat heeft omschreven in het schoolplan. Op basis van de evaluaties neemt de school maatregelen ter verbetering van de kwaliteit.

Het kwaliteitsbeleid heeft in elk geval betrekking op de resultaten, het onderwijsproces, het schoolklimaat en pedagogisch-didactisch klimaat, het veiligheidsbeleid, het personeelsbeleid en het stelsel van kwaliteitszorg.

De school heeft ambitieuze doelen voor zichzelf geformuleerd die passen bij haar maatschappelijke opdracht. Via een cyclisch werkend systeem van kwaliteitszorg evalueert zij alle doelstellingen uit haar schoolplan. Het omvat in ieder geval objectieve evaluaties over het schoolklimaat, het aanbod, het didactisch handelen en de afstemming. Hierbij betreft zij ook de tevredenheid van haar stakeholders. Op basis van deze evaluatie neemt zij planmatig en doelgericht maatregelen ter verbetering.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel evaluatie en verbetering

“Er wordt planmatig gewerkt aan de kwaliteit van het onderwijs. Er worden bovenschoolse doelen gesteld. Deze staan beschreven in het schoolplan Accent Praktijkonderwijs 2015-2019. Deze worden doorvertaald naar de verschillende vestigingen. Elke vestiging maakt eigen plannen. Zo is er het plan Bouwen aan morgen, waarin onze school de doelen beschrijft voor onze vestiging. Ook is er een onderwijsplan met een plan van aanpak. Daarnaast zijn er faseplannen waarin alle doelen zijn doorvertaald naar de fasen. De bovenschoolse doelen

komen tot stand door samenspraak tussen bovenschoolse directie en de vestigingsleiders. De vestigingsleiders gebruiken hierbij de input van de collega's op de vestiging. De doelen worden regelmatig geëvalueerd en bijgesteld (volgens de pdca-cyclus, plan, do, check, act). Deze evaluatiemomenten zijn ook ingepland. Er wordt aan kwaliteitsonderzoek gedaan middels ProZo-enquêtes onder leerlingen, ouders en personeel. Opbrengsten en resultaten van het onderwijs maken we jaarlijks inzichtelijk via de website Vensters voor Verantwoording. We werken met collegiale visitaties. Ook worden er klassenbezoeken afgelegd door de fasecoördinatoren. Er worden POP-gesprekken, functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken gehouden. Uitkomsten hiervan kunnen leiden tot het opstellen van een verbeterplan. Ook wordt er tussentijds geëvalueerd met betrokken collega's. Resultaten van leerlingen worden bijgehouden in E&A Match. We werken met de Uitstroommonitor. Hierin wordt duidelijk hoeveel leerlingen bij het verlaten van de school een baan hebben, doorleren of een ander traject volgen."

Tevredenheidsonderzoeken die recent (2014-2016) zijn uitgevoerd op de school

Medewerkerstevredenheid	Ja
Oudertevredenheid	Ja
Leerlingtevredenheid	Ja

Jaar van afname, aantal respondenten en de gemiddelde scores (in cijfers) van de laatst afgenomen onderzoeken

	Jaar	Aantal respondenten	Gemiddelde van de school	Landelijke benchmark
Medewerkerstevredenheid	2015	24	3.40	3.29
Oudertevredenheid	2016	48	3.35	3.33
Leerlingtevredenheid	2015	154	3.18	3.22

4.2 Structuur en Cultuur

Het bestuur en zijn scholen/opleidingen hebben een heldere organisatie- en beslissingsstructuur, kennen een professionele kwaliteitscultuur en functioneren transparant en integer.

Uitwerking

Er is sprake van een effectieve sturing binnen de school waarbij iedereen weet waarvoor hij verantwoordelijk is. De schoolleiding en de leraren werken gezamenlijk aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. De bekwaamheid van het personeel wordt onderhouden, rekening houdend met gestelde bekwaamheidseisen en beroepsprofielen en behaalde resultaten bij de leerlingen.

Het beleid van de school om haar visie op de onderwijskwaliteit en ambities te realiseren is breed gedragen. Er is een grote bereidheid om gezamenlijk het onderwijs te verbeteren. De schoolleiding vertoont onderwijskundig leiderschap en kwaliteitsbewustzijn. Leraren en andere betrokkenen bij de opleiding werken resultaatgericht, zijn aanspreekbaar op gemaakte afspraken en zijn zich bewust van de effecten van hun handelen op de onderwijskwaliteit en op de ontwikkeling van de leerlingen.

De school werkt vanuit een transparante en integere cultuur waarin sprake is van zichtbaar zorgvuldig handelen. Externe belanghebbenden ervaren dit ook zo.

Er wordt gehandeld vanuit een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel structuur en cultuur

“Er is een duidelijke structuur binnen de school. Verantwoordelijkheden zijn duidelijk omschreven en in de praktijk voor iedereen duidelijk.

De school is verdeeld in drie fasen; fase 1 bestaat uit de leerjaren 1 en 2, fase 2 uit leerjaar 3 en fase 3 uit de leerjaren 4 en 5. Elke fase is een werkbare eenheid waarbinnen de ontwikkeling van het onderwijs plaatsvindt. Binnen de fase is iedereen verantwoordelijk voor het onderwijs, de zorg voor leerlingen en de ontwikkeling en organisatie van de fase.

De school heeft een beleidsrijk rooster voor leerlingen dat voldoet aan de wettelijke en de gemeentelijke eisen. Het primaire onderwijsproces staat centraal in de school. In de school staat het lesgeven van docenten aan leerlingen centraal. Alle docenten geven les en hebben onderwijs- en organisatorische taken. Sommige taken zijn gekoppeld aan de ontwikkeling binnen de fase, andere taken lopen door de fases heen. Er is bijzondere aandacht voor professionalisering van docenten in relatie tot de schoolontwikkeling. De fasen worden aangestuurd door fasecoördinatoren, die deel uit maken van het vestigingsmanagementteam (VMT). Zij worden aangestuurd door de vestigingsleiding en volgen een persoonlijk ontwikkelingstraject om zich te ontwikkelen in hun leidinggevende rol.

We werken aan de ontwikkeling van de school als professionele leergemeenschap.”

4.3 Verantwoording en Dialoog

Het bestuur en zijn scholen/opleidingen leggen intern en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over doelen en resultaten en voeren daarover actief een dialoog.

Uitwerking

De school rapporteert regelmatig (in ieder geval in de schoolgids en het jaarverslag) over haar doelen en onderwijsprestaties en onderwijskundige ontwikkelingen. Zij rapporteert over de bevindingen voortkomend uit het stelsel van kwaliteitszorg en over de getroffen verbetermaatregelen.

De school betreft interne en externe belanghebbenden bij de ontwikkeling van haar beleid, en bespreekt regelmatig haar ambities en de resultaten die ze behaalt. De school stimuleert deze partijen betrokkenheid en inzet te tonen bij het realiseren van haar ambities en doelen. Daarnaast staat de school open voor wensen en voorstellen van interne en externe belanghebbenden en neemt zij deze aantoonbaar serieus.

Oordeel school ten opzichte van het hierboven geschetste portret

Goed

Toelichting oordeel verantwoording en dialoog

“Accent Praktijkonderwijs Delfshaven zoekt actief de dialoog met bestuur en andere partners met als doel om continu de kwaliteit van ons beleid en werk te verbeteren. Driemaal per jaar vindt een planning- en controlgesprek plaats tussen vestigingsleiding en algemene directie. Deze vinden plaats met behulp van een triaalrapportage waarbij telkens de gestelde doelen en planning besproken worden. Ook vinden planning- en controlgesprekken plaats tussen algemene directie en bestuur. De algemene directie schrijft een jaarverslag waarin ook de resultaten van Accent Praktijkonderwijs Delfshaven worden opgenomen. Verder schijft de school elk schooljaar een schoolgids waarin de resultaten van het vorige schooljaar worden gepubliceerd (uitstroomgegevens). Daarnaast schrijft de school in het kader van gemeentelijk beleid en subsidieverlening (Leren Loont) jaarlijks een plan (Bouwen aan morgen 2014-2015 en Bouwen aan morgen 2015-2016). Deze plannen worden in samenwerking met het bestuur en een contactpersoon van de gemeente opgesteld. In dit plan stelt de school zich doelen die aansluiten bij het gemeentelijk beleid. De school legt jaarlijks zowel een financiële als een inhoudelijke verantwoording af via het bestuur aan de gemeente. Daarnaast heeft onze school geparticipeerd in het Topklassentraject. Hierbij zijn telkens zowel de organisatieontwikkeling als onderwijskundige keuzes onderwerp van gesprek geweest. De adviezen vanuit het Topklassenteam zijn telkens belangrijke handvatten geweest die hebben geholpen bij het maken van keuzes in de schoolontwikkeling en schoolorganisatie. Ook heeft de school in 2014 de inspectie uitgenodigd (dhr. Sicco Koole) om advies te vragen bij de schoolontwikkeling. Dit advies heeft onder andere geleid tot de keuze tot gedifferentieerd werken in de klassen op het gebied van Nederlands en rekenen. Ten slotte participeert de school in de collegiale visitatie die is opgezet tussen het CVO en Lucas. In schooljaar 2015/2016 is de school gevisiteerd. De focus van deze visitatie was onder andere ook onderwijsontwikkeling en het realiseren van individuele leerroutes.”

Inspectie van het Onderwijs

Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
t-algemeen 088 6696000
T-LOKET 088 6696060

E-mail: excellentscholen@onderwijsinspectie.nl
www.excellentscholen.nl

